

Zgodnja DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Daniča zhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četerileta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četeri leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik izide Daniča dan poprei.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 6. listopada 1874.

List 45.

Koledar za naslednji teden.

Listopad. — November.

8. Nedelja XXIV. po binkoštih. Evangelij: „Od dobrega semena in ljulike“. (Mat. 13.) — Zahvalna nedelja za vse prejete dobrote. — Ss. spričevavci štirje Kronani. Njih imena so bile dolgo časa neznanе, pozneje pa so bile od Boga razodete; bili so namreč štirje bratje: Sevêr, Severijan, Karpofor in Viktorin. Pod cesarjem Dioklecijanom so bili z osvinženimi biči do smerti tepeni, ker niso hotli malikom darovati. Njih trupla so bile psom veržene, psi pa se jih niso dotaknili; kristjani so jih pokopali blizo svetih peterih spričevavcev Klavdija, Nikostrata, Simforijana, Kastorija in Simplicijana, ki so bili pod ravno imenovanim cesarjem umorjeni, ker se niso dali po nobeni ceni primorati, da bi bili podobe malikov narejali; bili so namreč kamnoseki ali podobarji. Pred solčno podobo pripeljani, naj bi jo častili, so rekli: „Dela človeških rok ne bomo nikoli molili“. Zato so bili s korobači pretepani, in po tem živi v svinčenih trugah zaperti v reko potopljeni. V Rimu je cerkev z imenom „cerkev štirih Kronanih“, v kateri so njih in uoih peterih spričevavcev trupla pokopane. Njih praznik se danes obhaja.

Vodilo. „Naše kratko terpljenje nam služi v večno veselje.“ — „Pravičnih duše so v roki Božji. Dasiravno pred ljudmi terpijo bolečine, je vendar njih upanje polno neumerljivosti (srečne večnosti). Malo (časa) so stiskani, ali veliko dobrega jim bo došlo.“ (Modr. 3, 1. 4. 5.) —

Sv. Vilehard šk. spoz.; sv. Godefrid šk. spoz.; sv. Klar maš. spoz.

9. Ponedeljek. Sv. Teodor, vojak sprič., je bil rojen na Jutrovem v deželi Hus, kjer je nekdaš sv. Job prebival. Mladeneč, vzet k vojakom, je šel z njimi v Amasejo, kjer so prezimovali. Cesar Maksimijan je dal povelje (306. l.), da mora vsak kristjan bogovom darovati ali pa umreti. Mladeneč Teodor očitno spoznava svojo vero v Kristusa, in je zato poklican pred vojaško sodnijo, kjer svojo vero serčno in prav dobro zagovarja, malikovanje pa kot neumnost in bedarijo dokazuje. Vojaški viši poveljnik Brinka se čudi njegovi serčnosti, in mu da nekoliko dni odloga v premislek. Ta čas Teodor veliko moli, in se Bogu daruje; v njegovem sercu pa se vname toliko sovraštvo do malikov, da zažge tempelj boginje Cibebe, ki so jo častili za mater vsih bogov. Teodor ne tají, da ga je on zažgal. Viši poveljnik ga zroči deželnemu poglavarju, da naj ga on kaznuje po vsi ostrogi postave. Sodnik zatoženemu obeta, da mu bo storjeno pregreho pregledal, ga v veliko čast povzdig-

nil, in ga višega Cibelinega duhovna zvolil. Teodor se tem obljubam posmehuje. Sodnik razdražen ga ukaže na tezo razpeti, in mu z železnimi grebeni meso tergati. Teodor mu reče: „Če tudi moje telo na drobne kosce raztergaš, in me razmesariš, se svojemu Zveličarju ne bom odpovedal“. Rabeljni ga razmesarjajo, svetnik pa psalm poje, rekoč: „Hvalil bom Gospoda vsaki čas; njegova hvala bodi vedno v mojih ustih“. (Ps. 33, 2.) Teodor, k smerti na germadi obsojen, v plamenu moli, Boga hvali, in zroči Kristusu svojo blago dušo 9. list. l. 306. Evzebija, pobožna gospá, kupi njegovo truplo, in ga pokoplje na svojem vertu v mestu Evhaji. Ljudstvo je iz vsih krajev prihajalo na njegov grob. Sveti Gregorij iz Nise je v 4. stoletji imel na njegovem grobu slovesno pridigo in iz te pridige je posnet kratki popis njegovega življenja. Sv. Gregorij vpraša v tej pridigi: „Kteremu kralju ali velikašu na zemlji se skazuje taka čast, kakor temu ubogemu in prostemu vojaku? Bogaboječje ljudstvo! uči se iz tega, kako draga je pred obličjem Gospodovim smert njegovih svetih“.

Vodilo. „Naj se tudi moje telo na drobne kosce razmesari, svojemu Zveličarju se ne bom nikoli odpovedal“. Mnogi keršanski vojaki današnjih časov pa si ne upajo svetega križa očitno narediti, ker se bojé posmehovanja svojih tovaršev. Res žalostni časi, pa še bolj nesrečni za take, ki se svoje vere sramujejo! —

Sv. Orest sprič.; sv. Aleksander sprič.; sv. Urzin šk. spoz.; sv. Agripin šk. spoz.

10. Torek. Sv. Andrej Avelin, spoz. iz reda teatincev, rojen v Kastronu, mesticu na Neapolitanškem, l. 1521, je bil pri sv. kerstu imenovan Lancelot. Deček Lancelot je rad altarčkeke narejal in pri njih po otročje maševal. Ko mladeneč čednega obraza in v šolah je bil mnogokrat od zapelivk zalezovan; on pa jih je tudi s silo odpravljaj in večkrat rekel: „Préd si bom oči izroval, kakor privolil v greh, ki Boga tako močno razžali“. Po nasvetu svoje pobožne matere se v Neapelj umakne, pa tudi tam pred poželjivimi očmi ni imel mirú. Pobožni mladeneč se z umikanjem in molitvijo oteva. Po doveršenih šolah je bil doktor deželskih in cerkvenih pravic. V svojem 26. letu je bil mašnik posvečen, in je pravde, toda le v cerkvenih zadevah, pred sodnijo zagovarjal. Ko nekega dne pred sodnijo pravično stvar zagovarja, mu iz naglosti majhna laž iz ust uide, domisli se pa besedi sv. pisma: „Ústa, ki lažejo, umoré dušo“, in te besede ga tako v serce spečejo, da neutegoma zapusti to svojo nevarno službo. Neapolitanski nadškof ga zvoli prestojnika nunskega samostana, da naj iz njega spravi vtepane razvade in napake. Gospod, deželskega stanú, ki je bil kriv teh napák, Lancelota močno sovraži, in mu po življenji streže; toraj najme

tolovaja, ki Lancelota iz cerkve gredé trikrat z mečem po glavi mahne, in mu nos preseka. Lancelot se umakne k svojemu spovedniku in prijatlu, opatu Marijoni-u, v teatinski samostan, kjer se tako ozdravi, da ni bilo viditi nobene proge na njegovem obrazu. Lancelot z veseljem sprejet v teatinski red si sprosi ime „Andrej“ v vedni spominj, da mora za Kristusom nositi križ, na katerem je tudi sv. Andrej za Jesusa umerl. Andrej v samostanu je bil mož vedne molitve, vsaka stvar ga je na Boga spomnila. Nadškof Pavel ga je imenoval „čudež molitve“.

Bil je neutrudljiv in razumen spovednik; njegova spovednica je bila vedno oblegana od spovedencev; tudi jim je v serce vidil, ter jim povedal zamolčane grehe. Andrej je bil goreč misijonar. Razuzdano mesto Pijačenco je s pridigami, z zgledom in molitvijo k pokori nagnil. Vlačuge so se ali spreobrnile in pokoro delale, ali pa so iz mesta izbežale. Gospé in gospodičine so svojo pohujšljivo obleko odvergle in se spodobno oblačile. Andrej ni bil še s tem zadovoljen, da je v vinogradu Gospodovem — v spovednici in na leci — neprenehoma delal, ampak je tudi pet debelih spodbudnih bukev in več tisučev pisem spisal. Bil je sovražnik svojega života, vsak dan se je do kervi bičal, zadnjih 18 lét je v svoji sivi starosti le ob samem bobu živel, na terdi slamnici ležal in le 4 ure spal. Če je zaspanec še le zjutraj prišel, ko je bilo treba vstati, je sam sebi rekel: „Ker nisi hotel poprej spati, ko je bil čas za to, pa tudi zdaj ne boš spal; tedaj le po koncu!“ Imel je tudi dar prerokovanja. Svojo smert je bil dve leti poprej napovedal. Od mertvouda vdarjen in previden s svetimi zakramenti je v Gospodu zaspal v 88. letu svoje starosti 10. listop. l. 1608. Bog ga je bil že v njegovem življenji, po tem pa tudi po njegovi smerti z mnogimi čudeži poveličal.

Vodilo. „Pred si bom sam oči izroval, kakor v greh privolil.“ — Tako so svetniki govorili, ker so spoznali zlobo smertnega greha, ki neskončno veličastvo Božje žali, in dušo v večno pogubljenje pahne. —

Ss. Trifon in Respicij spr.; sv. Nimfa dev. sprič.; sv. Just šk. spoz.

11. Sreda. Sv. Martin Turonski spoz., je bil na Ogerskem v Sabariji (v Sobotici) okoli l. 316, 317 od ajdovskih staršev rojen. Njegov oče je bil viši poveljnik cesarske armade. Po s'novem rojstvu je bil na Laško v Pavijo prestavljen. Martinček hodi v vojaško šolo. V svojem 10. letu se pogostoma ukrade staršem ter skrivši hodi v zbirališa kristjanov in k službi Božji. Posebna milost Božja ga vleče k spoznanju pravega Boga; dá se zapisati med njé, ki so se za sveti kerst podučevali. V svojem 15. l. mora iti po cesarskem povelji k vojakom, ker je bil vojaški sin; vversten je bil med konjike. Tudi med razberzdanimi vojaki je mladeneč ohranil čistist in nedolžnost. Do tovaršev je bil priljuden in postrežljiv, do ubozih pa usmiljenega serca. Zimski čas ob hudem mrazu ga sreča napol nag siromak, in ga prosi milošnje. Ko mu Martin nima družega dati, mu podeli polovico svojega plajša. Zvečer se mu prikaže Kristus s trumo angeljev, ogernjen s polovico njegovega plajša, ki jo je bil podelil siromaku, ter mu reče: „Prav me poglej in spoznaj obleko, ki si jo bil siromaku dal.“ Po tem se oberne Kristus k angeljem, rekoč: „Martin katehumen (kerstažljen, ali učenec za kerst) me je s to obleko ogernil.“ Martin spozná v tem neskončno dobroto Božjo, in nemudoma se da kerstiti v svojem 18. letu. Po dosluženih letih v vojaškem stanu se Martin podá k svetemu Hilariju, škofu piktavienskemu. Škof berž spozná blago dušo tega mladenča, ga sprejme med svoje klerike (bogoslavce), in mu podeli 4 manjše rede

(žegne). Poznejše se Martin z dovoljenjem škofovim in z obljubo, da se bo vernil, podá na Ogersko, da bi spreobrnil svoje starše. Mati se spreoberne, oče ostane terdovraten. Nazaj gredé Martin zatira arijansko krivo vero po Iliriji in po Laškem. Ko zopet pride na Francosko, ga primorajo, da se dá posvetiti za turonskega škofa. Martin škof malikovavce spreobrača z mnogimi čudeži, in zida velik samostan za 80 mnihov, v katerem dalj časa sveto živi.

V svoji sivi starosti popolnoma opeša, in prosi Boga, naj ga reši iz smertne ječe in k sebi vzame. Mnihi pa žalujejo in ga jokaje prosijo, naj še pri njih ostane. Sveti škof ves ginjen reče: „Če sem svoji čedi še potreben, se ne branim dela; zgódi se Božja volja“. V njegovi bolezn bi ga bili njegovi učenci radi nekoliko na stran obrnili, on pa jim reče: „Pustite me, naj rajše v nebesa kakor pa na zemljo gledam, da duša moja na svojem potu naravnost k Gospodu gre. V zadnjih trenutkih ga satan napade; sveti škof pa mu reče: Kaj tukaj stojiš, kervava pošast? V meni ne boš nič nagnjusnega našel. Ko to zgovori, izdihne čisto dušo 11. listop. l. 400; angelji jo v nebesa spremljajo. Mnogo čudežev se je godilo. Njegov naslednik je na njegovem grobu zidal veličastno cerkev, kjer je bila sloveča božja pot. —

Sv. Martin je rekel: „Pustite me, naj rajše v nebesa kakor na zemljo gledam“. — O da bi tudi mi rajše v nebesa kakor na zemljo se ozirali, po tem bi se tudi nad nami spolnovala besede sv. Ignacija: „O kakó se mi studi zemlja, če nebesa premišljujem!“ —

Sv. Mena Egipčan, vojak sprič., v naši škofiji se 14. listop. obhaja; ss. Valentin, Felicijan in Viktorin spr.; sv. Veran šk. spoz.

12. Četertek. Sv. Martin I, papež sprič., rojak toškanski na Laškem, je bil po smerti papeža Teodora enoglasno zvoljen papež l. mal. serp. l. 649. Tisti čas se je po Jutrovem razširjala kriva vera monotelitov, t. j., enovoljcev, ki so namreč terdili, da je Kristus imel le eno voljo, nasproti nauku katoliške cerkve, ki je vedno učila, da je imel Kristus dve volji, božjo in človeško, ker je imel tudi dve naturi, božjo in človeško. Za imenovano krivo vero je bil ves vnet cesar Konstančij, toraj je volil le take škofo, ki so bili krivi veri vdani. Papež, čuvaj čistega nauka katoliške cerkve, skličejo 150 škofov memo opatov, družih učenih duhovnov in dijakonov v cerkveni zbor v Rimu, zaveržejo krivi nauk enovoljcev, in izbčijo glavarje tega nauka, škofa Sergija, Pira in Pavla, patrijarha v Carigradu. To cesarja močno togoti, toraj pošlje enega svojih dvornikov, Olimpija, s poveljem, naj papeža umori, ali pa naj živega v Carigrad pripelje. Olimpij se ne upa očitno lotiti papeža, ker ga vse ljudstvo močno ljubi; toraj zapové svojemu služabniku, naj za njim stoji, in papeža prebode tisti trenutek, ko ga bodo papež obhajali. Papež hudobnega hinavca Olimpija obhajajo, služabnik pa zdajci oslepi, in papeža pri tem svetem opraviilu ne vidi. To Olimpija tako pretrese, da gre k papežu, jih klečé odpušenja prosi, in jim razodene cesarjeve hudobne naklepe. Namesto Olimpija pošlje cesar poglavarja Kaliopa s kerdelom vojakov v Rim, ter mu zapové, naj papeža Martina vjame in ga pošlje v Carigrad. Kaliop vjame po noči bolnega papeža (imeli so hudo skernino v nogah) v cerkvi sv. Janeza, in ga ukaže peljati v pripravljeno ladijo na reki Tiberi. Dvornik Pelur papeža spremlja, po cesarjevem povelji pa ga prav počasi pelje, vse primorske mesta obiskuje, zapertega papeža pa nikoli na suho ne spusti in jih terdo pesti, ker jih misli s tem omečiti, da se bojo cesarjevem poveljem radovoljno vda!i. Papeža se na morji huda griza loti. V tréh mescih

se ladija pripelje k bregu Carigrada. Celi dan ga pusté v postelji na bregu derhali v posmehovanje. Zvečer ga nesejo v temno ječo. Cesar ga zroči podkupljenim sodnikom, ki ga na cesarskem dvorišu očitno vpričo zbrana ljudstva sodijo. Sveti Martin se mora na zvišenem prostoru stojé zagovarjati in svojo nedolžnost dokazovati; ker pa je bil takó oslabiljen, da ni mogel sam stati, ga morata dva rabeljna podpirati. Sv. Martin je pa govoril gluhim ušesom in oterpnjenim srcem. Sodnik mu poslednjič reče: „Ker si Boga zapustil, je Bog tudi tebe zapustil, in te dal nam v roke; smerti si vreden, ker si hotel cesarja in cesarstvo turkom izdati“. Na njegov migljej mu rabeljci slečejo papeške oblačila, in ga v sami pretergani srajci vklenjenega v ječo vlečejo. Vsemu ljudstvu se do solz smili, le terdoserčnemu cesarju ne, ki je skozi okno gledal, kaj in kakó z njim počenjajo. Drugi dan cesar obiše patrijarha Pavla na smertni postelji ter mu pripoveduje, kakó se je z Martinom godilo. Pavel se z grozo od njega v steno oberne, rekoč: „Kaj, ali takó se ravna s prvim škofom vsega keršanstva? To množi moje pogubljenje!“ Pavel prosi cesarja, naj storí konec njegovemu terpljenju; cesar pa ga ne usliši, 80 dni derži Martina v terdi ječi, po tem pa ga ukaže tirati v Kerzones, v pusto in divjo deželo, kjer so večí del terdoserčni malikovavci prebivali. Sv. Martin ves zapušén terpi hudo lakoto. Bog ga pokliče k sebi 16. kim. 655. leta.

Kakor je nekda j čul sv. papež Martin I, in kakor so za njim čuli vsi naslednji papeži, da se ni vrnila kaka kriva vera ali zmota v katoliško cerkev: tako čujejo tudi sedanji papež Pij IX, ker obsojujejo, zametujejo in pogubljajo vse krive vere, zmote in cerkvi škodljive, brezverne nauke, naredbe in postave; zato jih pa tudi čertijo in preganjajo liberaluhi današnjih časov, kakor nekda j sv. Martina. —

Ss. Avrelij in Publij šk. sprič.; sv. Livin škof sprič.; sv. Ruf šk. spoz.; sv. Nil opat.

13. Petek. Sv. Didak spoz., brat iz kapucinskega reda, je bil domá na Španjskem, in je perve leta svoje mladosti preživel pod pokoršino pobožnega duhovna v tihí samoti. Da bi se pa še tesneje z Bogom sklenil, je stopil v kapucinski samostan, kjer je kot redovni brat vse svoje dolžnosti natančno opravljaj, in je bil vsim v zgled samostanske popolnosti. Dasiravno ni bil učen iz bukev, je vendar z lučjo Božjo razsvetljen nebeške reči razkladal vsim v začudenje. Na kanarskih otocih je bil prednik svojih bratov, je veliko terpel, si mučniško krono želel, in jih veliko z besedo in z zgledom k veri v Kristusa spreobernal. V Rimu je z oljem iz svetilnice, ki je gorela pred podobo Matere Božje, bolnike mazilil in jih s svetim križem čudovito ozdravljaj. Svoje pobožno življenje je sklenil v Komplutu na Španjskem 12. listop. 1463. Njegovo nestrobnjeno truplo, iz ktere ga je puhtel prijeten duh, ni bilo več mescev pokopano, da se je vstrezalo pobožni želji obiskovavcev. Veliko čudežev je poterjevalo njegovo svetost.

Pobožnost je za vse koristna, ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja. Uri se tedaj v pobožnosti. (I. Tim. 4, 7. 8.) —

Ss. Vaientin, Solotur in Viktor sprič.; sv. Nikolaj pap. spoz.; sv. Bricij šk. spoz., učenec sv. Martina škofa, glej popis njegovega življenja 14. listopada.

14. Sabota. Sv. Brikcij, spoz., škof v Turonu na Francoskem, je bil z mladega učenec svetega Martina škofa. Pri takem svetem učeniku je mladeneč v pobožnosti in vednostih hitro raste. Sveti Martin ga brez vsega pomislika mašnika posveti. Perve leta je Brikcij vse svoje duhovske dolžnosti s posebno goreč-

nostjo in natančnostjo opravljaj. Polagoma pa je začel v svoji prvi gorečnosti omerzovati, ker je rad po veselicah hodil, med dobrovoljce zahajaj, se nečimerno oblačil; bil je posvetnjak. Sveti Martin ga je večkrat opominjal in svaril, Brikcij pa za to ni nič maral, še prederznil se je djanje in nehanje svetega škofa očitno grajati, in ljudstvo zoper njega šuntati. Sv. Martin voljno terpi in zanj móli. Satan Brikcija nadraži, da v svoji togoti nad škofa pride ga oštevat, malo je manjkalo, da ga ni celo udaril in gre v jezi spred njega. Sv. Martin še bolj goreče zanj moli. Brikcij se kmalo verne in sv. škofa klečé odpušenja prosi; zato pa še ni bil poboljšán, še bolj ga černi ter ga bebca ali norca imenuje. Sv. Martin gre k Brikciju, in mu reče: „Bog je mojo molitev uslišal, po moji smerti boš moj naslednik; toda pripravljaj svoje ramena, težke križe boš nosil“. Brikcij se na glas nasmeja, rekoč: „Resnico sem govoril, ko sem te bebca imenoval, ker take reči kvasiš“. Sv. Martin je resnico govoril; po njegovi smerti je bil Brikcij izvoljen škof v Turonu. Zda j se Brikcij prebudi iz grešnega spanja, dela ostro pokoro; bil je škof po volji Božji, vreden naslednik sv. Martina. Okoli 30 lét je Brikcij svojo škofijo z vsó modrostjo in gorečnostjo v miru vladal. Zda j pa se začne spolnovati druga polovica Martinovega prerokovanja. Obrekovavci so škofu dobro ime vzeli, in akoravno je škof z dvema čudežema očitno pred ljudstvom svojo nedolžnost skazal, so ga vendar primorali škofijo zapustiti ter so zvolili družega škofa — mašnika Justina. Brikcij se podá s pritožbo v Rim, za njim gré tudi Justin, ko pa le-ta na laško zemljo stopi, nanagloma umerje. V Turonu zvolijo družega škofa — tujega duhovna Armencija. Papež Sikst III presojujejo in preiskujejo Brikcijevo pritožbo, in zapovedó, Brikcija zopet vmestiti na njegov poprešnji sedež. Brikcij se verne, previden z apostoljskim listom, v Turon. Nekoliko ur hodá od Turona Brikcij prenočuje, in bilo mu je razodeto, da je Armencij pred ta dan umerl, in naj hiti v Turon ter naj vzame v posest svojo škofijo. Ko pride v Turon, nesejo Armencija k pogrebu. Po pogrebu gre Brikcij v cerkev in prebere apostoljski list. Brikcij naslednjič vlada svojo škofijo s svojo poprešnje razsvetljeno gorečnostjo in pobožnostjo, in se nikoli ne pritoži zoper svoje obrekovavce, ker si misli, da so bile vse njemu storjene krivice pravična kazen Božja za to, kar se je nad sv. Martinom bil pregrešil. Ljudstvo ga še bolj spoštuje in ljubi, in še rajše uboga kakor poprej. Brikcij sklène svoje spokorno življenje 13. list. l. 447.

Tudi pobožen kristjan se kaj lahko zverže v posvetnjaka, če molitev opuša in med spačeni svet zahaja; zatorej opominja Kristus: „Čujte in molite, da v skušnjava ne padete“. —

Ss. Klementin, Teodot in Filomen sprič.; sv. Veneranda dev. sprič.; sv. Jukund šk. spoz.

Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

Per aver pace.
Daute.

VI.

Spomenika na Predilu, kateri nam izgled serčnosti in svobode v svoji podobi pred oči stavi, brez sočutja ne moremo ogledovati. Vidimo namreč na le-tem monumentu vojaške orodja in podobo leva, simbolične živali visokodušnosti, ki se tako žalostno derži in milo joka, da mu milovanja ne moremo odreči. Ta podoba leva je

umotvor laškega umetnika Kanova-ta, kterege so papež Pij VII tako častili, da so mu skerb svoje palače izročili, ko so bili od Napolena I v Fontenebleau na Francoskem zaperti. Vidili smo na Dunaju v cerkvi oo. Avguštarjev na grobu nadvojvodinje Kristine (hčere cesarice Marije Terezije) marbelnatoga Kanovovega leva, o katerem je znano, da neki fantiček je mater v svojem dunajskem narečju pršal: „Want der Löwe?“ (Se lev tudi joka?) To je nedolžno vprašanje nedolžnega človeka, ki je na grobu videl marblasti kip jokajoče sestre rajne nadvodinje. Kdor koli je stal v cerkvi „Frari“ v Benedkah, in občudoval spominke na grobu Kanova-ta, kterege si je mojster sam postavil, je vidil podobo leva, rečenim levom kot kaplica kaplici podobnega.

Na verh Predila smo dospeli, poslovimo se z domovino, in v eni uri smo v Rajbeljnu na Koroškem. Vas Rajbelj in dolina je obdana z visokimi gorami in znana pod imenom Koroška Sibirija, kjer devet mesecev snég leži, in se druge tri mesce boruje mlado leto s starim. Ko po klancu gremo doli, ob levici sredi visocih stermin vidimo Rajbeljsko jezero, ktero se nam tako temotno in skrivnostno zdi, da se spomnimo stare prazne pravljice, da je Mati Božja tod potovala, prenočišča iskala, in ko ga ni dobila, dala celo mesto pogrezniti in utopiti. V zvezi s tisto pripovedko je menda, kar nam je kerčmar v Rajbeljnu hotel razložiti, da namreč Marija „Lušari“ se zavoljo tega tako zove, „weil die Mutter Gottes hier luschiren thut“.

Slovenski bralci pa menijo, da je Lušari prenarodba besede „višava“ (Višarije). Že mnogo sto lét vas Rajbelj dobiček vleče iz svinčene rude, ktero dobiva večidel iz bližnjega Königsberg-a ali kraljeve gore. Pravi se Königsberg zato, ker je kralj Albojin, pravi nastopnik Atilov, na verhu tega visokega hriba stal ter razgledoval friulsko (furlansko) deželo, ko je svoje Longobarde iz Panonije na Laško peljal, kateri so tudi v 7. stoletju proti papežu rogovilili.

Od Rajbeljna poleg potoka Rajbelj, kateri izvira iz Rajbeljskega jezera, pridemo do križa, kjer vidimo stezo, ki pelje na Lušarsko goro. Znano nam je, ko smo že poprej po tisti stezi hodili, da je sterma, in da derži čez tisuč studencev. Zarad tega po cesti doli gremo, in v eni uri smo v „Terbižu“. Štiri ceste, ki peljejo iz Laškega, Koroškega, Kranjskega in Primorskega čez Predil, po katerem smo mi potovali, se v tistem tergu družijo. Pa ne samo cest, tudi potokov središče je v Terbižu. Znan nam je Rajbeljski potok „Kaltwasser“, drugi teče od Žabnice proti laški meji, tretji od Kranjske gore in sicer iz jezerov na visokem Manhardu (govorili smo že, da unkraj Manharda vodopad ali slap v Sočo dere). Z združenimi močmi tečejo tisti potoki v Zilo (Gajl), in mermrajo, kakor bi hotli reči: hitro, hitro, da poprej v morje dospemo in mir dosežemo, kakor piše Dante od reke Pada: *Discende per aver pace*.

Nekoliko besed zoper pijančevanje.

(Dalje.)

4. Dokler pa vseh teh pripomočkov zoper pijančevanje nimamo, pa tudi vsak za-se nikar rok križem ne deržimo. Posebno do tebe se obernem, dragi slovenski mladeneč, ki si prebral te verstice, spoznaj, koliko hudo je pijančevanje in varuj se ga! Varuj se ga, pravim, zakaj to je zvit sovražnik, kateri se ti zdi morda nenevaren, ker se še čutiš dosti močnega se mu zoperstaviti; a če ne bodeš pazil, zabredel boš nevedoč kdaj

v navado, ki je železna srajca, ktera se ne more z lepo sleči. Naj ti bode v prostem času dobra knjiga ljubša kakor kerčma, bistra voda dražja nego žganje, pa bodeš zdrav, vesel in srečen.

Važne dolžnosti imajo v tem obziru posebno tudi starši. Oni pri otrocih lahko veliko dobrega storé, pa tudi pri svoji nemarnosti lahko še več pregrešé. V prvi mladosti se otrokom že zarad zdravja ne smé dajati nobena močna pijača, naj manj pa žganje. To bi bilo silno škodljivo. In vendar so marsikteri neusmiljeni starši, ki vlivajo take pijače v otroke, ki se še pestujejo. V kerčme naj se otroci, tudi kedar so že večji, brez potrebe nikdar ne jemljejo, da se tega ne privadijo in jih ne začne mikati, da bi šli večkrat. Pred vsem pa bi starši sami otrokom ne smeli dajati slabega izgleda, zakaj znan in resničen je pregovor, da jabelko ne pade daleč od drevesa. A kako marsikteri starši ravnaajo? Pred nekoliko leti sem bival dalj časa v precej samotni vasi R. Sosedov najstarejši sinček, kakih 5 lét star, prav zgovoren otročaj, prihajal je časih k meni, ker sem v prostem času rad imel otroke krog sebe. Nekega dne pride, in tako ponosno, da sem mislil, kdo vé, s čim se mi bo danes pohvalil, se postavi pred-me pa pravi: „Gospod, jaz sem bil pa včeraj pijan!“ — „Kaj si pa pil“, pravim, „da si bil pijan?“ — „I kaj, žganje.“ — „Kdo ti je dal žganja?“ — „Ata so me peljali v oštarijo (kerčmo); to sem bil junak, pa ata so bili tudi pijani.“ Nesrečni deček, sem si mislil, pač škoda zate, da imaš tacega očeta! — Starodavni Špartanci so z žganjem opijanili svoje sužnje, zato da so jih kazali svojim sinovom, naj bi se tem pristudilo pijančevanje, ko so videli, kako žalostne nasledke ima pijanost. In pri nas se kaj tacega more zgoditi!

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Zagorja ob Savi, 28. oktobra. Dneva 25. in 26. oktober sta bila za našo faro zopet čas velicega veselja, ker so milost. knez in škof prvi dan novo cerkev posvetili, drugi dan pa zakrament sv. birme tu delili. V saboto popoldne smo šli prevzvišenega nadpastirja na železniško postajo čakati, kjer se je zbralo polno ljudstva, postavilo več jezdicov in rudarska banda k slovesnemu sprejemu. Komaj vlak priderdrá, intonira rudarska godba prelepo papeževo himno, spremljeva velicega gosta v Zagorje, in med tem časom so možnarji pokali, zvonovi zvonili, ježci na berzih konjih veselo z banderi v rokah vihrali. Pridši do cerkve radovalo se je oko nad krasnimi venci, ki so na 45 mlajih razpeti v zraku se zibali. Zvečer je rudarska godba mil. knezu škofu pred prenovljeno duhovsko hišo svirala, in v tem trenutku zagromé zopet možnarji, in na daljnih gorah svitati in plamteti so pričeli veličastni kresovi, od katerih posebno čarovno razsvitljena se je cerkev na Sveti planini vidila. 25. na vse zgodaj z velikim zvonom dan zazvoni in rudarska godba, postavljena v stolpu, veselo zaigra: „Ko dan se zaznava“; Papeževo himno, in „To je dan Gospodov!“ Med mnogim spremetvom v. č. gospodov duhovnov se je pričela o 1.9 slovesnost posvečevanja nove cerkve, in ko je bilo to dokončano, stopijo mil. škof v polnem ornatu na leco in oznanujejo v krepki besedi faranom Božjo besedo. Potem je bila velika peta sv. maša, in naslednjič navadni obed. Popoldne so v. č. g. dekan iz Moravé med polnim spremetvom duhovstva peli Matere Božje litanije, ktere, odpevane od vsega ljudstva, so se prelepo odmevale v

krasni cerkvi. 26. so mil. škof zakrament sv. birme delili, da je bilo zopet mnogo ljudstva zbranega, kaže veliko stevilo birmancev, čez 1300 otrok. Zvečer, ko so se mil. škof odpeljevali, so bile vse hiše po Zagorji razsvitljene in marsikomu je nastalo tesno pri sercu, kajti dneva svečanosti sta bila pač prehitro pretekla. Mi Zagorjani se pa premilostljivemu knezoškofu še enkrat serčno zahvalimo za ves trud v teh dvéh dnéh, obetamo spolnovati to, kar so nam v cerkvi govorili in konečno zakličemo: Bog jih živi še mnogo lét!

Iz Železnikov. Že v svojem 40., in zopet v zadnjem (43.) listu si, spoštovana „Danica“, omenila na kratko posvečevanje tukajšne nove farne cerkve. Menim, da tudi še pričujočemu spisu toliko rajše mali prostorček dovolila boš, ker služiš slovenskemu narodu že mnogo lét s tem, da sprejemaš rada take in enake spise v svoje liste, tako rekoč kot hvalevredna zgodovinska knjiga, v kateri bere sedanji rod, in bodo razvidili iz nje tudi še pozni nasledniki razne, zlasti cerkvene zadeve popisujoče dogodbe naših časov in dni.

Posebno tri dogodbe: posvečevanje novih cerkvá, delitev zakramenta sv. birme, in obhajanje nove maše so vselej za dotični kraj in cele okolice ne le dokaz javne verske izpovedi, ampak tudi dan naj večjega veselja, pravi splošni praznik, katerega se raduje skoraj brez razločka vse počez, visoko in nizko, staro in mlado. Tudi naš terg se je napovedanih slovesnost že dolgo poprej veselil: in kolikor bolj se je približaval določeni čas, toliko bolj marljivo je delalo mnogo mnogo rok za okinčanje cerkve in terga. Ni se gledalo na stroške, ampak na to, koliko lepšaj bi se dala kaka reč ozališati. V saboto, 17. oktobra, popoldan okoli 4. bilo je za prihod našega premilostnega gospoda kneza in škofa Jernej-a že vse pripravljeno. Ob spodnjem vходу v terg stal je prislonjen ob dva velikanska, z venci ozališana mlaja prav lep in velik slavolok (nalašno delo Poljanskega slikarja Štef. Šubic-a). Ob stranéh vihrale ste dve narodski zastavi; verh slavolokov pa je bil olepšan s škofovimi znamenji ter s pozdravom:

POZDRAVLJENJE! BOŽJI MIR!
BODI TEBI, VIKŠ' PASTIR.

Po obeh stranéh ceste skoz spodnje Železnike napravljen je bil drevored iz 162 večjih in manjših mlajev, mnogi so bili okinčani z zastavami, vsi pa sklenjeni z olepšavami iz raznobarnega papirja. Razun šestero lepo ozališanih zelenih vencev, ki so bili po primernih daljavah prepeti čez cesto, ste poleg doljne fužine stale ob stranéh ceste visoki piramidi, vsaka olepšana s tremi vibrajočimi zastavami: s papežovo, cesarsko in narodno (kazaje s tem vresničenje staroslovenskega reka: „vse za vero, cesarja, domovino“). Nekoliko dalje naprej gori napravljen je bil zopet velik prezal (zidanemu enak) slavolok, okinčan z visečimi venci, na sprednji strani z napisom:

Z RADOSTJO SPREJETEMU KNEZO-ŠKOFU
JERNEJ-U;

na zadnji pa:

ZVESTEMU NADPASTIRJU, ZVEŠTO VDANE
OVČICE.

Kot krona temu slavoloku bil je umetno zmalani, kake 3 čevlje visoki škofijski gerb; ravno nad njim se je ponosno majala papeževa, ob stranéh pa dvé narodni zastavi. Poleg zadnjih hiš stal je zopet drugi, tudi prav lep slavolok, ozališan z znamenji škofovske časti (z mitro, križem in palico), ter s transparentnim napisom:

VSA FARA ŽELEZNIŠKA SE DANES RADUJE,
KER JI VIKŠI PASTIR NOVO CERKEV
POSVEČUJE;

zadej pa:

HVALA.

Od tlej pokazal se je razgled proti srednjim Železnikom in na novo farno cerkev.

V vaem skupaj dvigalo je okrog cerkve in po srednjih Železnikih osemdeset mlajev proti nebu svoje zelene verhove, in marsikaka domača zastava na njihovih šibkih véjičnih kronah svedočila je o pravem narodovnem čutju tukajšnih stanovnikov. Celo v zgornjih Železnikih, akoravno one ta pot niso pričakovale časti od milostljivega gosp. nadpastirja obiskane biti, sta bila oba vhada z mlaji obdana in z venci preprežena, in sicer iz namena, ker so tudi letod imeli dohajati in odhajati mladi vérski vojščaki, t. j. birmanci, naj bi tudi oni ne bili brez odlikovanja.

Prihod milostljivega gosp. knezoškofa imela je po navadi tudi ta pot v prvi versti počastiti šolska mladina s svojo zastavo, ter množica birmancev. Razversteni so bili toraj od prvega slavoloka pri vходу v terg otročaji po obéh stranéh ceste. N. pr. po dva metra narazen držalo je 14 otrok v rokah male narodne zastavice, drugi vmes pa zelene vejice; — bil je to tedaj nekaki živ venec, pripravljen v poz trav milostljivega gospoda nadpastirja. Od šolske mladine naprej stalo je obilno družega občinstva. Proti petém naznanil nam je strel z bližnje višine, da željno pričakovani posvečevalec nove cerkve se bližajo našemu tergu. Zdajci zadonijo pri obeh cerkvah dobroubrani zvonovi, harmoniškemu soglasju pa pridruževalo je 58 možnarjev svoje gromovite glasove, da je bobneče odmevalo po obilnih dolinah naše okolice. Ko se gosp. knezoškof pripeljejo, so koj pri prvih hišah stopili iz voza, in šli med neprehanim zvonjenjem in streljanjem, ter od obilne množice spremljevani peš skoz spodnje Železnike. Pridše na glavni terg pred cerkvijo pričakovala jih je poleg neštevilne množice vv. čč. duhovščina v roketih in s cerkvenimi zastavami; ob šotoru pa je stalo v vojaškem redu 14 uniformiranih Idrijskih rudokopskih bandistov pozdravlja je jih z veršečo glasbo. Milostjivi gosp. nadpastir podali so se koj v novo cerkev, kamor ljudstvo za zdaj še ni smelo. Zapustivši cerkev šli so med zvonjenjem in strelom v farovž, kmali zatim pa so prenesli, pospremljevani od sedmerih gg. duhovnikov, v slovesnem sprevedu svetinje v šotor, in opravili so pred taistimi duhovske molitve. Zvečer so bile bližnje hiše ob cerkvi in tudi vsi transparentni napisi razsvitljeni; med večerjo je godba svirala pred farovžem; pozneje pa se je prepevalo pred šotorjem, kjer so bile razpostavljene svetinje na altarju, z rudečimi lučicami ozališanim, in molilo se je na glas in natihome, menda celo noč.

(Konec prih.)

Iz Tirolskega. (Slovesno kronanje naše ljube Gospé presv. Serca 25. vinot.) Z velikim veseljem sem bral v „Danici“, da ginljivo slovesno kronanje podobe Materé Božje je tudi v Ljubljani in po deželi Marijne častivce močno gnalo se v dubu po primernih opravilih te slovesnosti vdeleževati. Ker je bila želja razodeta, naj bi se slovesnost kronanja bolj natanko popisala, naj Vam pošljem priložene liste verlih „Tirolskih glasov“ (Tir. Stimmen), da morete iz njih saj glavno reč sprejeti za bolj natanko popisanje.

Nekaj mescev je, kar bivam v Briksnu, kamor so me višji poslali, da v tukajšnjem konviktu, v katerem so zgolj italijanski mladenči, učim nemščino in francoščino; podal sem se tudi v Inomost k velikanski slovesnosti. Spomin na to svečanost bo pač slehernemu ostal neizbrisljiv. —

Tako nam piše naš čast. rojak gosp. Jož. Kos, S. J. iz Briksna 31. vinot. Velikanska slovesnost je

popisana v 3 listih omenjenega časnika, ki smo zanj čast. gosp. pošiljavcu prav posebno hvaležni, in „Danica“ bode glavne reči posnela iz njega za slovenske čitatelje.

Pervi oddelek obsega velikanske priprave, olepšanje mesta in velike množice ljudstva, ki so dohajale že v saboto. Ne le samo celi Innsbruck, ampak tudi okoličini prebivalci so si v čast šteli pripomoči k povišanju slovesnosti, ki se je pripravljala na čast preblaženi Devici v imenu Njih Svetosti Pija IX.

Ni moč popisati vse oprave in preimenitnega olepšanja mesta, ne le koder je imela procesija iti, ampak tudi po drugih oddelkih ni bilo skorej viditi hiše, da bi ne bilo kako bandero z nje vihralo. V notranjem mestu se je posebno skazovala Servitovska cerkev, kateri je slovesnost pred vsimi drugimi veljala, ker v tej cerkvi je imenitna Marijna podoba, kateri je bila odmenjena predraga krona. Stebri ob stenah so bili obdani z lepimi rudečimi ogrinjali. Ovojki iz zelenja so viseli s kora in z oken, prek svetišča je bilo iz belih in rudečih cvetic spleteno imé „Marija“ in od njega navzdol so viseli rožnati venci. Nad vhodom v Marijino kapelo je bil na rudeči podlagi napis: „Naša ljuba Gospa presv. Serca, za nas Boga prosi“, — vse čerke so bile iz vertnic. Sploh cerkev odznotraj in odzunaj, samostan, vse je bilo v cvetličji, v zelenji, v raznih okinčanjih, v napisih, kronografikih, n. pr.: Der kathoLisChe GLaVbe Ist eWig TiroLs RVhM. (Katoliška vera je Tirolska čast na veke.) Vnter Delnen MacChlgen SchVtz fLlehen Wir aLLe. (Pod Tvojo mogočno pomoč vsi pribežimo.) Die FraV VoM aLLerhellIgsten Herzen besChVetze Vns aLLezeIt. (Gospá najsv. Serca brani nas vsaki čas.) Pri tretjem kronografiku je namesto besede „Herzen“ (ki ne šteje nobene kronografične čerke) bilo lepo namalano serce, ki je bilo kaj prijetno postavljeno ravno v sredo pisave.

Da molčimo o drugih hišah ob Servitovišu, ki so bile vse ozaljšane, naj omenimo tirolske deželске hiše (stanovske zbornice), na ktere krovu se je ponosno vila deželna zastava in ob čelu zastave tirolska, avstrijska, parska, papeževa. Neznansko lepo je bil opravljen pomóljnik (balkon), s kterega je imel kardinal papežev blagoslov podeliti. Velike bele ogrinjala, obilno z zlatom vezene, so okraje pokrivala, v sredi je bil ponosni tirolski ore'. Enako je bil ozaljšan vhod, ki derži na pomolje, ob desni in levi na altani je stala gosta rida cvetlic v posodah itd.

Popisovan je nadalje raznoteri lišp po ulicah in cestah, koder je šel obhod. Posebnega spomina vreden je bil pred cerkvijo sv. Janeza celi altar, narejen iz samih sirovih cvetlic, ki so obdajale podobo Matere Božje vedne pomočnice. Uršulinski samostan je v mnogoterih olepšavah po oknih imel nspise Marijnih raznih „responzorij“. „Speciosa facta es. Gaude Maria Virgo“ itd. Bistroumna je bila druga podoba, obdana z mnogimi napismi, ki je pred oči stavila, kako Marija svoj plajž razširja nad Kristusovo Cerkev ter jo brani pred strelami, ki se odspodej na njo degajo. Okna osebnih hiš so bile napolnjene s podobami, postavami, cvetlicami, obdajane z venci in ovojki iz zelenja itd. Solnce olepšav tako rekoč je bila jezuitovska cerkev, v kateri se je imelo kronanje doveršiti. Posebno je bil častitljiv veliki altar z mnogo stotinami sveč, z venci itd. Izmed neštevilnih družih reči bodi omenjeno, da cerkvene stene so bile več čevljev na visoko obdjane z rudečimi obgrinjali s širokimi zlatimi obrobcami. Tudi ukraj reke Ina so bile skor vse poslopja olepšane. Ljudje, ki jih je bilo zmeraj bolj na gosto, se niso mogli načuditi, ki so

hodili po mestu in vidili vse v novi podobi. „Kako prelepo, kako častitljivo je to!“ Taki glasi so se slišali.

(Konec nasl.)

Poglavitne čednosti dobrega otroka.*)

Ljubezen do katoliške Cerkve.

Presrečni ste, dragi otroci, da ste v katoliški Cerkvi rojeni in izrejeni. Zato morate pa tudi sveto Cerkev ljubiti, kakor svojo preljubo in skerbno mater. Kdor ni zvest otrok svoje sv. Cerkve, ne more zveličan biti. Tudi nikakor ni dosti, da bi bili sv. Cerkvi le samo v eni ali drugi reči pokorni, temuč vse nauke morate sprejeti, vse zapovedi spolnovati. Hudo tistemu, ki dela razloček med naukom in zapovedmi, ter le to veruje in spolnuje, kar je po njegovi volji. Če kdo le en nauk zaverže, je krivoverec. Ona vas vodi k pravi sreči na zemlji in k zveličanju unstran groba. Po nji, po posredstvu sv. Cerkve, po spolnovanju njenih naukov in po prejetju njenih zakramentov so bili svetniki tako sveti, tako popolni in srečni. Po nji se bote tudi vi vdeležili vsih nebeških zakladov in darov. Dandanašnji, da se Bogu smiluj, Cerkev mnogi sovražniki hudo preganjajo in stiskajo. Zato, ljubi otroci, je vaša sveta dolžnost goreče moliti, da bi Bog svojo Cerkev v hudih stiskah obvaroval in dneve nadržal prikrajšal. Molite zlasti za našega svetega Očeta papeža Pija IX, da bi jih Bog v njih terpljenji podpiral in tolažil. Ne opustite nobenega dne, da bi v ta namen goreče saj nekoliko ne molili. Dobro je, postavim, vsak dan očenaš moliti na čast Kristusu na križu za papeža in Cerkev.

Morate pa tudi vselej prav bogoljubni in bogaboječi biti in s tim kazati, da ste pravi otroci te svete Cerkve. Prav zvesto spolnujte Božje in cerkvene zapovedi, tako bote vi lepota sv. Cerkve, njena čast, in vas ne bodo spreobrnjeni ajdje osramotili. O tih nam misijonar naslednje piše:

„Spreobrnjenci v Tonkinu neizrečeno pobožno in nedolžno živé. Nič me ni tako serčno ganilo, kakor ko sem videl, da je v tem kraljestvu toliko angelov kolikor kristjanov; da jih kerstna gnada s tistim duhom napolnuje, kakor se je kazal pri aposteljnih in mučencih perve Cerkve. Ljubezen do njih vere jih navdaja z globokim spoštovanjem do vsih, tudi do naj nižih cerkvenih opravil, ktere imajo dotiko z vero. Nikoli jim nisem pokazal podobe Križanega, da bi jih ne bil vidil jokati. Po petnajst dni deleč pridejo, da so pri spovedi ali pri sv. maši. Če so le osem ali devet ur daleč od cerkve, maše o praznikih nikoli ne zamudé. Že prejšnji večer pridejo in drugi dan po popoldanji Božji službi se vernejo domú. V cerkvi klečijo tako mirno in spoštljivo, da jih nisem mogel opazovati brez solzá.

Vsako jutro opravljajo pol ure jutranjo molitev, ktere nikoli ne opusté. Veči del pri nji premišljujejo kako skrivnost, in občutijo vse sladkosti, ki jih Bog daje okušati čistim dušam. Nič me bolj ne gine, kakor skerblijnost, s ktero se pripravljajo za spoved in obhajilo. Do tega zakramenta imajo ljubezen in češenje, ktero sem sto- in stokrati občudoval. Prejšnji dan se vselej postijo in opravljajo prostovoljne spokorne dela. Spovedujejo se med tolikimi solzami, kakor bi bili kdo vé kolike pregrehe doprinašali. In reči smém, da sem pri njih spovedi komaj imel na kaj odvezo dajati. Spo-

*) Lansko leto je bila „Danica“ prinesla nektere „čednosti dobrega otroka“, naj nasledovajo še nektere.

znal sem, da to ni prihajalo od tod, kakor bi hudega ne spoznali, ampak od velikega strahu Božjega.“

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Nemško. Razvpiti Kullmann, ki je bil na Bizmarka vstrelil, je obsojen na 14 lét v ječo. Preiskovali, zagovarjali, tožili, sodili so ga sami liberalci in gotovo si vse prizadeli, da bi opravičili krivičenje Bizmarkovo, ki je bil raztrobil, da Kullmann je le orodje ultramontancev. Za koliko časa tedaj pa bode obsojen Bizmark ali tisti, ki so katoličanstvo po nedolžno natolcevali?

Iz Parskega naznanujejo, da tako imenovano „altkatoliško“ sleparstvo v svojem lastnem gnjezdu poginuje. V malo kapelo v Monakovem, ki so jo bili katoličanom ugrabili, ne prihaja še po štiri kôpe osebic več. Profesor Huber se je nedavno v velikem zboru v Freiburgu košatil, da sedanje versko gibanje preseže še Lutrovo v 16. stoletju, zdaj pa sam pravi, da ta burkarija je dospela na konec.

— Undan popisani kava med Bizmarkom in Arnimom se dalje snuje. Bizmark je bil dal svojega nasprotnika zapreti, in to je lahko storil zato, ker ima zdaj policaje on v svojih rokah; ko bi jih imel Arnim, bi morebiti tudi on vzrok našel, Bizmarka zapreti. Terkala sta se precej hudo, ker je kancler Arnima krivičil, da se zoper njega „zarotuje“ (konspirira).

Med tem je pa ameriški časnik novojorški „Herald“ razglasil dopisovanje poslednjega časa med Arnimom in Bizmarkom in dokazuje, da so bile izmaknjene pisma vradnega pomena, s številkami vverstene, „numerirane“, da njih izmikavec je podveržen kaznovalni postavi. „Herald“ je potegnil z Arnimom, počenjanje zoper Arnima imenuje znamnje bolezni v nemški državi, in praša: ali je bilo potreba, modro, dopušeno tako sloveč vriš delati zaradi pogrešenih pôl popirja? Za Bizmarka je bilo najberže treba, ker ga vést peče in straši, da se bo pred svetom osmodil, ako Arnimu pride muha v glavo, da pisma svetu naznani. Toda še huje se je on morebiti opeknel s svojim počenjanjem zoper Arnima. Najberže pa je Bizmarka tudi ta reč prestrašila, ker vidi veliko sočutje pri občinstvu za Arnima; toraj ni čudo, da so zapertega Arnima proti poročnini 100,000 tolarjev in s pogojo, da ne smé iz dežele, zopet izpustili. Zdravniki so poterdili, da bi bilo nevarno za Arnimovo zdravje (morebiti tudi za Bizmarka), ako bi bil še delj zapert. Pa je zopet neznansko slabo spričevanje za bizmarkovski „humanizem“, ako zdravniki poterdijo, da je tolika nevarnost za zdravje jetnikovo v ječi, in ga Bizmark izpusti iz ječe le po položeni kavciji 100,000 terdnjakov? Kaj pravite k tej „omiki“, Bizmarkovi malikovavci?

Listek za raznotero robo in blago.

Spoznanje Božje.

Sokolu sivemu v višáv stermini,
Ki ljubi, išče zgolj bivanje čedno,
Podobno Božje znanje je, ki vedno
Učí, da dom naš v solzni ni dolini.

Brez njega tavamo le v gosti tmini;
Z njim gledamo že večno Luč, še predno,

Spón rešeni telesnih, neposredno
V naročju smo Očetu srečni sini.

O blagor mu, kdor strasti zle strahuje,
Namen si svoj le na višavi snuje,
Moči Bogú daruje v volji sveti,

Se v misli, v delu išče zanj le vneti,
Pri rugah zlobnežev, pri njih psovanji
Časti le išče v Božjem spoznavanji.

Resnicoljub.

Iz Ljubljane. Drobthinice s popotvanja prečast. o. Salezija Volčiča. (Dalje.) Braševno (Kronstadt), prvo obertnijsko in tergovsko mesto na Sedmograškem, okraj Saksoncev, ima blizu 40.000 prebivavcev, med temi samo kakih 8000 katoličanov. Mesto je od treh strani obdano z gorami in ima prav neprijazno lego v kotlu ki ne more nikomur všeč biti. Po večem so prebivalci nezedinjeni greki in luterani. Lepa in prostorna katoliška farna cerkev je bila pred jezuitovska. Veliko lepši in veličastnejši je še stara škofijska cerkev, nekdanj katoliška, zdaj lutranski tempelj; zidana je v gotiškem zlogu. Cerkev in lepotičeje, stolpi in vae je iz kamna, čisto černo, znotraj pobeljeno s črnimi ridami ob obokih treh velikih čolnov.

To mesto ima tri gimnazije, katoliško, luteransko in romunsko. Hiše so nizke in starinske, pa vendar čedne. V sredi mesta na prostornem glavnem tergu stoji čisto na samem mestna hiša s krasnim stolpom, na katerem je mestna ura. Mesto je v neposrednji dotiki s čisto bližnjo Vlaško (Valahijo) po kupčijskih zadevah.

(Dalje sledi.)

† **Dr. Leon Vončina.** — Sošolcev 24 ljubljanske, in še 7 iz družih škofij (če tudi niso bili prav vsi pričujoči) je 4. avgusta letos v Stari loki veselo obhajalo 25letnico svojega mašništva, in ravno 3 mesce pozneje, 4. novembra, je že eden izmed njih poklican v večnost, gotovo na videz eden naj čverstejših izmed njih, namreč: Dr. Leon Vončina, profesor cerkvenega prava in cerkvene zgodovine, knezoškofijskega konzistorija in cerkvene sodnjne svetnik, vstanovnik in predsednik katoliškega rokodelskega društva in ud več domoljubnih društev. Umerl je preteklo sredo zjutraj po sedmih. Komaj teden poprej ga je bila bolezen na možganih položila in kmali mu zavednost uzela, ktera se mu ni več povernila. Rojen je bil ranjki v kraji Novi na Primorskem, od staršev iz Kranjskega, 7. aprila 1826, mašnik posvečen 31. jul. 1849. Kdor koli ga je poznal, dobro vé, koga in koliko smo z njim zgubili. Pokopan je bil prav častitljivo v četrtek, 5. t. m., ob štirih popoldne.

DeVs! sIt In paCe LoCVs VonzhIna, In SIon, aMICI nostrI, sIt. P. B.

Naša Gospá presv. Serca, kakor vse kaže, dobí v Šenklaški cerkvi svojo podružnico. Prečastitljive opravila v Inomostu in njih posnemanje v Ljubljani je vse vnelo za to prelepo molitveno bratovšino.

Osem sto goldinarjev je ministerstvo kmetijstva dalo središnemu odboru kmetijske družbe na Kranjskem, da naj jih oberne v podporo vinstvenih družb, pri napravi in vzdržanji šolskih vertov in drevesnic. Odbori vinstvenih družb, krajni sveti ljudskih šol in pa županstva, ki želijo kaj podpore, se morajo zadnji čas do 30. listopada (nov.) s potrebnimi dokazi in izkazi oglasiti pri centralnem odboru kmetijske družbe v Ljubljani.

Jožef Rozman ... častni korar Lavantinske stolne cerkve, dekan in nadžupnik Konjiški. Spisal in založil

Ivan Skuhala, kaplan Konjiški 1874. — Ta knjižica z 61 stranmi, v kateri je življenjepiš dekana Rozmana, po nekoliko, kakor ga je Rozman sam popisal posebno bistro in mično, ta knjižica je res vredna, da jo vsak Slovenec prebere, posebno pa mladina in duhovni pastirji.

Iz Idrije, 4. nov. — Nj. Velič. dobrotni cesar Ferdinand so za nove zvonove pri farni cerkvi v Idriji darovali 400 gold. Veliko veselje in hvaležnost je ta vesela novica obudila v Idriji.

V Florencu je 27. okt. nagle smerti umrl ondetni vikši škof Joahim Limberti, rojen v Pratu 15. jul. 1821, posvečen za škofa 3. avg. 1857.

Tista čislana „edina Italija“ je leta 1874 imela 30,273.133 lir več stroškov kakor pa prihodkov. Lansko leto so bili stroški mem dohodkov le za 19,626.887 lir več. Tako gre od leta do leta, in ljudje liberalnega kopita vedó kaj mogočno o laškem novem blagru govoriti!

Laška omika in blagor. Liberalci o mnogih prilikah radi hvalisajo „svobodno Italijo“. Nič pa ni bolj lažnjivega, kakor to ime. Kmali bo že majhen „lexicon“ imén različnih potepuhov, kateri v „blaženi“ Italiji svobodo in ljudi moré in koljejo, odkar se s svobodo bahajo. V Raveni ravno ima sodnija opraviti z derhalijo kacih 20 hudodelcev, ki se imenujejo „accoltelatori“, to je, klavci, ker so celo mesto strahovali in že kar pri belem dnevu očitno ljudi iskati, da so jih klali. Skor vsi ti klavci so garibaldovci, tedaj junaki od naših svobodušnih časnikov preslavljanje laške svobode, ki so bili zlasti v bojih zoper papeža. Enako derhal 41 potepuhov so zasačili v Ceseni; v Florencu in drugod pa so tudi zapirali dokaj rudečkarjev in enacih malopridnežev, ki z vsakterimi hudodelstvi kujejo hvalisano „svobodo“ naših časov. Podobne novice donašajo časniki iz Sicilije, Kalabrije, Sardinije itd. Posebno razširjeni so tako imenovani briganti, roparji in tolovaji, ki zlasti prežé na bogate in imenitne ljudi, ki jih vjamejo ter se morajo z velikimi zneski denarja odkupiti iz njih rók.

Dublinski vikši škof kardinal Pavel Kullen, bivši sam gojenec v rimski Propagandi, je v pastirskem listu do škofov omenil stanú katoliške Cerkve na Nemškem in po družih deržavah, in protestira zoper to, da je tako imenovana laška vlada pograbila premoženje rimske Propagande. Učeni nadškof to nesramno počenjanje imenuje cerkveni rop, kateri osramotuje civilizacijo (oliko in kvari deželjske (materielne) koristi na Irskem. Premoženje te velike naprave je namreč iz darov vesoljnega svetá.

Več spodobnosti pod Turkom! Laške katoliške (??) vradnije so dopušale neko Goveanovo igro, v katero prederznost vpleta samega Boga in Zveličerja J. Kr. Lejte, kar keršanske vlade dopušajo, je prepovedala turška vlada v Aleksandriji v Egiptu.

Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

16. *Pregrešna nečimernost in častilakomnost se rodi iz nevednosti in slepe ljubezni samega sebe.* (S. Ignat. vitae l. IV. c. 4.)

Splošno hudo na svetu je častilakomnost, ktera je od prvih staršev, po Božji slavi lakomnih, prišla do nas. Ako tej strasti še kaki prilizovalec s prigovarjanjem tako rekoč roko v podporo podá, mili Bog, kako visoko tedaj vzkipi!

Kdor preveč o sebi misli, je lahkoveren, in ne verjame samo tega, kar je (res), ampak tudi to, kar ni, ako je le njemu v prid izrečeno.

Nesrečni pač ti lovci nečimernosti! oni hrepené, da bi se za to imeli in čislali, kar niso. Radi so namreč goljufani, in v svojih zmotah veselja poskakujejo. Kolika je to slepota, ki jo dela dim časti!

Globokeje v sé poglej, kdo si; in da to sprevidiš, premišljuj Boga. Zakaj v tisti meri se bo kerčila častilakomnost, v kateri bo rastlo v tebi spoznanje Božje. O Gospod, da bi vender spoznal sebe, da bi vender spoznal Tebe!

Na pokopališu.

Sem v dan „vsih Svetih“ šetal med grobovi,
Povsod berlele luči so goreče;
Ljubezni plam keršanske, nevenéce,
Tam mislim si, so to dokazi novi.

In glej! iz grobov mi doné glasovi:
Ti, ki zdaj zdrav, vesel si blišne sreče,
V naj krajši dobi léžeš med nas spéce, —
Življenja že iztékajo ti dnovi!

O blagor tebi, če od tam se ločil
V Gospodu boš, — naj tudi ti gomila
Ne nosi nikdar venca, ne svetila;

Bo dušo tvojo v večno luč izročil
V nebeškem dvoru, v sredi svetih zborov
Pri Jezusu, kjer smertnih ni prizorov.

Radoslav.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Germ Jan., fajmošter v Dragotuši, je dobil Škocijansko faro pri Dobravi; dragotuška je razpisana 3. nov. — Umerl je 4. t. m. č. g. dr. Leon Vončina, profesor v bogoslovji i. t. d. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za Dolence s točo poškodovane: Iz Mavčič 1 gl. 20 kr. — Z Berda 6 gl. — Iz Zapóg 2 gl. Vse po gg. fajm. — J. Kajžar 50 kr.

Za verhniške pogorelce: Iz Mavčič 1 gl. 20 kr. — Z Berda 2 gl. 5 kr. — Iz Zapóg 1 gl. Vse po gg. fajm. — J. Kajžar 50 kr.

Za sv. Očeta: Vodstvo šole v —h na Gorenjakem 1 gl. sr. s prošnjo, naj bi sprosil sv. Oče ondetni šolski mladini, in tudi onim, ki se bodo v nastopljenem šolskem letu z njenim podukom ukvarjali, Božjo pomoč in darove sv. Duha. — Neimenovan 1 gl. sr. v imenu naše ljube Gospé presv. Serca s prošnjo, da bi mu sv. Oče sprosil srečo in blagoslov Božji pri časnih delih in opravilih. — Neimenovan 1 gold. v imenu naše ljube Gospé presv. Serca s prošnjo, da bi sv. Oče sprosil njegovim rajnim: očetu, materi, sestri, sorodnikom in dobrotnikom, pa tudi vsem dušam v vicah večni mir in pokoj. — Iz Kamnika po g. d. K. 8 gl. — G. A. K. iz št. Ruperta 3 gl., proseeč za blagoslov farmanov.

Za afrikanski misijon: Neimenovan iz Kobarida 2 gl. — Iz Slavine 5 gl. — L. Velkaverh 1 gl. sr.

Za Bosno: Neimenovan iz Kobarida 3 gl.